

Our Digital Village

[Το Ψηφιακό μας Χωριό]

Εθνική έκθεση αναφοράς

κατόπιν ολοκλήρωσης των εργαστηρίων Αμοιβαίας
Μαιευτικής Προσέγγισης (RMA) – Ελλάδα

**Ψηφιακές δεξιότητες στο Δήμο Διονύσου Αττικής:
προκλήσεις και προσδοκίες της κοινότητας'**

Συγγραφέας: Νάνσυ Ζωίδου Σαρήπαπα, Ερευνήτρια ΚΜΟΠ

Δεκέμβριος 2023

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός πρότασης: 101087107

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	3
Μέθοδος.....	6
Συμμετέχοντες/-ουσες	10
Εργαλεία πληροφόρησης	22
Ανάλυση δεδομένων	23
Αποτελέσματα	26
Συζήτηση και συμπεράσματα.....	40
Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	43

Εισαγωγή

Στην Ελλάδα, η συνέργεια μεταξύ αγροτικών και περιαστικών περιοχών αποτελεί ζωτικό στοιχείο του πολιτιστικού και οικονομικού ιστού της χώρας. Η χώρα εμφανίζει έναν κατεξοχήν αγροτικό χαρακτήρα, με το 66,0% της επικράτειάς της να κατατάσσεται ως κυρίως αγροτικές περιοχές και το 28,3% ως ενδιάμεσες περιοχές (σε επίπεδο κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων NUTS 3).

Το αγροτικό τοπίο, κοσμούμενο από ελαιώνες, αμπελώνες και ποικίλες καλλιέργειες, δεν είναι μόνο εμβληματικό της πλούσιας κληρονομιάς της Ελλάδας, αλλά και ακρογωνιαίος λίθος της οικονομικής της ανθεκτικότητας. Αυτές οι εύφορες εκτάσεις συμβάλλουν σημαντικά τόσο στην εγχώρια επισιτιστική βιομηχανία όσο και στις διεθνείς αγορές. Η καλλιέργεια ελιών και σταφυλιών, μεταξύ άλλων καλλιεργειών, αποτελεί απόδειξη των βιώσιμων γεωργικών πρακτικών που είναι βαθιά ριζωμένες στην παράδοση. Πέρα από την αγροτική έκταση, οι περιαστικές περιοχές, ιδίως στα περίχωρα μεγάλων πόλεων όπως η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη, λειτουργούν ως δυναμικές διεπαφές όπου οι δυνάμεις της αστικοποίησης διασταυρώνονται με τις διαχρονικές πρακτικές της παραδοσιακής γεωργίας. Αυτή η αντιπαράθεση συνοψίζει τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που συνεπάγεται η διαχείριση και η ανάπτυξη αυτών των ζωτικών περιοχών.

Οι γεωργικές περιοχές της Ελλάδας είναι ζωτικής σημασίας όχι μόνο για την επισιτιστική ασφάλεια της χώρας, αλλά και για την προώθηση της οικονομικής ζωτικότητας. Η καλλιέργεια ελιών και σταφυλιών, ειδικότερα, στηρίζει τις τοπικές κοινότητες και συμβάλλει στην παγκόσμια φήμη της Ελλάδας για την παραγωγή γεωργικών προϊόντων υψηλής ποιότητας. Καθώς η χώρα υφίσταται συνεχή αστικοποίηση, οι περιαστικές περιοχές βρίσκονται στο μεταίχμιο του εκσυγχρονισμού και της διατήρησης της γεωργικής κληρονομιάς. Οι προκλήσεις

που αντιμετωπίζουν οι περιοχές αυτές υπογραμμίζουν τη λεπτή ισορροπία που απαιτείται για την αντιμετώπιση της αστικής επέκτασης και τη διατήρηση της ουσίας των παραδοσιακών γεωργικών πρακτικών. Τα πλεονεκτήματα των περιοχών αυτών έγκεινται στην ικανότητά τους να αποτελούν κόμβους καινοτομίας, όπου οι σύγχρονες γεωργικές τεχνικές συνδυάζονται με τις πατροπαράδοτες παραδόσεις.

Παρά τα αδιαμφισβήτητα πλεονεκτήματά τους, οι γεωργικές και περιαστικές περιοχές στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν ένα φάσμα προκλήσεων που απαιτούν στρατηγικές λύσεις. Μια αξιοσημείωτη ανησυχία είναι η σημαντική μείωση του αγροτικού πληθυσμού κατά την τελευταία δεκαετία, με τη Eurostat να αναφέρει μείωση από 47,7% το 2008 σε 31,2% το 2017. Η επέλαση της αστικοποίησης αποτελεί απειλή για τις εκτεταμένες αγροτικές εκτάσεις, οδηγώντας σε ζητήματα συγκρούσεων χρήσεων γης και πιθανής απώλειας πολύτιμου γεωργικού εδάφους. Η μετανάστευση της νεότερης γενιάς στα αστικά κέντρα, λόγω των προσδοκιών για ποικίλες ευκαιρίες σταδιοδρομίας, επιδεινώνει περαιτέρω την πρόκληση της διατήρησης βιώσιμων γεωργικών πρακτικών. Ο πληθυσμός είναι συμπυκνωμένος, με το ήμισυ περίπου να κατοικεί στις μητροπολιτικές περιοχές της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης.

Η Ελλάδα αντιμετώπισε σημαντικές προκλήσεις λόγω της οικονομικής κρίσης του 2009, με τις αγροτικές περιοχές να αντιμετωπίζουν υψηλά ποσοστά ανεργίας, τα οποία έφτασαν το 25,0% το 2013 και σήμερα ανέρχονται στο 18,3%, το υψηλότερο ποσοστό στην Ευρώπη. Οι νέοι/-ες στις αγροτικές περιοχές πλήττονται ιδιαίτερα, με το 33,3% των ατόμων ηλικίας 18-24 ετών να μην εργάζεται, λαμβάνει εκπαίδευση ή κατάρτιση, το υψηλότερο ποσοστό στην Ευρώπη.

Επιπλέον, οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως η αλλαγή των καιρικών συνθηκών και τα ακραία φαινόμενα, δημιουργούν αβεβαιότητες για τις

αποδόσεις των καλλιεργειών και τη βιωσιμότητα της γεωργίας. Οι προκλήσεις αυτές καθιστούν αναγκαία μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη διαχείριση της γης και την αγροτική ανάπτυξη που θα ενσωματώνει τις σύγχρονες ανάγκες αστικοποίησης με τη διατήρηση της πολιτιστικής και γεωργικής κληρονομιάς.

Κατά την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, η Ελλάδα έχει την ευκαιρία να αξιοποιήσει τα πλεονεκτήματα των γεωργικών και περιαστικών περιοχών της για βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Οι πρωτοβουλίες στρατηγικού σχεδιασμού πρέπει να επικεντρωθούν στη διατήρηση του μοναδικού χαρακτήρα αυτών των τοπίων, ενσωματώνοντας παράλληλα τεχνολογικές καινοτομίες που ενισχύουν την παραγωγικότητα και την ανθεκτικότητα. Επιπλέον, οι προσπάθειες για την παροχή κινήτρων στη νέα γενιά να ασχοληθεί με τη γεωργία, ίσως μέσω του αγροτουρισμού ή της στήριξης πρωτοβουλιών για γεωργικές εκμεταλλεύσεις μικρής κλίμακας, μπορούν να συμβάλουν στην αναζωογόνηση των περιοχών αυτών. Η υιοθέτηση βιώσιμων γεωργικών πρακτικών, σε συνδυασμό με πρωτοβουλίες που μετριάζουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, μπορεί να διασφαλίσει τη μακροβιότητα αυτών των περιοχών και την ανεκτίμητη συμβολή τους στο πολιτιστικό και οικονομικό μωσαϊκό της Ελλάδας.

Συνοψίζοντας, η περίπλοκη αλληλεπίδραση μεταξύ των αγροτικών και των περιαστικών περιοχών της Ελλάδας αντικατοπτρίζει την παγκόσμια πρόκληση της εξισορρόπησης του εκσυγχρονισμού με τη διατήρηση της πολιτιστικής και περιβαλλοντικής κληρονομιάς. Καθώς η χώρα περιηγείται σε αυτό το δυναμικό τοπίο, ο προσεκτικός και βιώσιμος σχεδιασμός αποτελεί το κλειδί για να διασφαλιστεί ότι οι περιοχές αυτές θα συνεχίσουν να ευδοκιμούν, παρέχοντας πόρους, οικονομική ζωτικότητα και μια ζωντανή σύνδεση με την πλούσια ιστορία της Ελλάδας.

Μέθοδος

Η μέθοδος που εφαρμόστηκε περιλάμβανε εργαστήρια αυτοανάλυσης με ομάδες της δημοτικής κοινότητας Διονύσου, βασισμένα στο μεθοδολογικό πλαίσιο της "Αμοιβαίας Μαϊευτικής Προσέγγισης" (RMA) που αναπτύχθηκε από το CSC Danilo Dolci. Η μέθοδος RMA και τα χαρακτηριστικά των συνεδριών προσαρμόστηκαν στο πλαίσιο και τους στόχους του έργου "Our Digital Village", προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες και οι επιθυμίες που σχετίζονται με τον ψηφιακό μετασχηματισμό των αγροτικών και περιαιστικών κοινοτήτων. Εκτός από τη συμπερίληψη συγκεκριμένων ερωτήσεων για τη χρήση και την ευαισθητοποίηση της κοινότητας σχετικά με τις ψηφιακές δεξιότητες και τα εργαλεία, μια άλλη προσαρμογή που έγινε στην αρχική μέθοδο RMA ήταν η διάρκεια των συνεδριών: όλες οι συνεδρίες διήρκεσαν περίπου 1,5 ώρα, αντί για 2 έως 3 ώρες που προέβλεπε η μεθοδολογία RMA. Επιπλέον, ένα από τα δύο εργαστήρια ενηλίκων εκπαιδευόμενων και δύο από τα τρία εργαστήρια μικτών ομάδων πραγματοποιήθηκαν διαδικτυακά αντί για δια ζώσης.

Οι προσαρμογές αυτές βασίστηκαν στη διαθεσιμότητα των συμμετεχόντων/-ουσών: δεδομένου ότι η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων/-ουσών προέρχονταν από την εκπαιδευτική κοινότητα (καθηγητές/-τριες, εκπαιδευτές/-τριες και μαθητές/-τριες), δεν ήταν εφικτό να συμμετάσχουν σε συνεδρίες διάρκειας 2 ή 3 ωρών (3 συνεδρίες ανά συμμετέχοντα/-ουσα), καθώς αυτό θα συνεπαγόταν σημαντικές αλλαγές στο σχολικό πρόγραμμα.

Τα εργαστήρια αυτοανάλυσης διεξήχθησαν με 3 ομάδες-στόχους: 1) εκπαιδευτικό προσωπικό, 2) μαθητές/-τριες, 3) ενήλικες εκπαιδευόμενοι/-ες. Η διαδικασία αυτοανάλυσης περιλάμβανε 3 στάδια/γύρους, καθένας από τους οποίους περιλάμβανε 3 συνεδρίες:

- 1) εισηγητικές συναντήσεις ανά ομάδα-στόχο (1 ανά ομάδα-στόχο),

- 2) εργαστήρια αυτοανάλυσης σχετικά με τις ανάγκες και τις επιθυμίες που σχετίζονται με ψηφιακές δεξιότητες και εργαλεία (1 ανά ομάδα-στόχο),
- 3) εργαστήρια αυτοανάλυσης μικτών ομάδων με εκπροσώπους των προαναφερόμενων ομάδων-στόχων και με τον/την υπεύθυνο/-η χάραξης πολιτικής του δήμου.

1. Εισηγητικές Συναντήσεις:

Κατά τη διάρκεια των αρχικών συναντήσεων, οι συμμετέχοντες/-ουσες συστήθηκαν εν συντομία και μοιράστηκαν τα όνειρα ή τις επιθυμίες τους. Αυτή η ανεπίσημη έναρξη δημιούργησε ένα περιβάλλον που συνέβαλε στην προώθηση της εξωστρέφειας και στην καλλιέργεια θετικής ατμόσφαιρας. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες/-ουσες ερωτήθηκαν για τον τρόπο και την καθημερινή τους ζωή, προσφέροντας πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται και εμπλέκονται με το περιβάλλον τους. Αυτή η στιγμή παρείχε πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τις αξίες των συμμετεχόντων/-ουσών, τις πρωταρχικές προκλήσεις που σχετίζονται με τις ψηφιακές δεξιότητες και την ευαισθητοποίησή τους σχετικά με τη σημασία των ψηφιακών δεξιοτήτων στην κοινότητα, μαζί με την εξάρτησή τους από τα ψηφιακά εργαλεία.

2. Εργαστήρια Αυτοανάλυσης για τις Ανάγκες και τις Επιθυμίες κάθε Ομάδας Στόχου:

Η επόμενη σειρά εργαστηρίων επικεντρώθηκε πιο συγκεκριμένα στις ψηφιακές δεξιότητες, εξετάζοντας το υφιστάμενο επίπεδο επάρκειας, τη στάση απέναντι στις ψηφιακές δεξιότητες και την ψηφιακή εκπαίδευση. Οι εν λόγω συνεδρίες εμβάθυναν στην κατανόηση των ψηφιακών δεξιοτήτων της κοινότητας και στη διάκριση των διαφορών μεταξύ των διαφόρων ομάδων-στόχων, τόσο εντός όσο και μεταξύ κάθε ομάδας, όσον αφορά την εφαρμογή των ψηφιακών δεξιοτήτων σε επαγγελματικά και προσωπικά πλαίσια. Επιπλέον, τα εργαστήρια αυτά απέδωσαν γνώσεις σχετικά με τις προσδοκίες και τις επιθυμίες των ομάδων-

στόχων, όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι ψηφιακές τεχνολογίες θα μπορούσαν να βελτιώσουν τη ζωή άλλων μελών της κοινότητας και να βελτιώσουν τη συνολική ποιότητα ζωής.

3. Εργαστήρια Αυτοανάλυσης Μικτών Ομάδων:

Στον καταληκτικό γύρο των εργαστηρίων, σχηματίστηκαν τρεις μικτές ομάδες, καθεμία από τις οποίες περιλάμβανε μέλη από τις προηγούμενες συνεδρίες, συμπεριλαμβανομένων εκπαιδευτικών/εκπαιδευτών/-τριών, μαθητών/-τριών και ενηλίκων εκπαιδευομένων. Στόχος αυτών των μικτών εργαστηρίων ήταν να μοιραστούν, να συνοψίσουν και να αναλύσουν τις ανάγκες και τις επιθυμίες που είχαν εντοπιστεί από τα προηγούμενα στάδια, προωθώντας την καλύτερη κατανόηση μεταξύ των συμμετεχόντων. Αυτό το βήμα ήταν ζωτικής σημασίας για τον εντοπισμό κοινών αναγκών που όλα τα μέλη της κοινότητας θα μπορούσαν να αναγνωρίσουν και να εκτιμήσουν όσον αφορά τις δικές τους και των άλλων ανάγκες, ενδιαφέροντα και επιθυμίες. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτά τα εργαστήρια αυτοανάλυσης μικτών ομάδων ενσωμάτωσαν την παρουσία ενός/μιας υπεύθυνου/-ης δημοτικής πολιτικής, ο/η οποίος/-α άκουσε τις ανάγκες και τις επιθυμίες των συμμετεχόντων/-ουσών και συνέβαλε με πρόσθετες προτάσεις.

Κάθε εργαστήριο ξεκίνησε με την ανακεφαλαίωση των κύριων αποτελεσμάτων και ευρημάτων από τις προηγούμενες συνεδρίες των ομάδων, περιγράφοντας τις πρωταρχικές ανάγκες και επιθυμίες που εκφράστηκαν από τους/τις εκπαιδευτικούς/εκπαιδευτές/-τριες, τους/τις μαθητές/-τριες και τους ενήλικους εκπαιδευόμενους/-ες. Στη συνέχεια, ο/η συντονιστής/-τρια παρουσίασε τη σύνοψη, καλώντας τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες να επιβεβαιώσουν, να διορθώσουν ή να προσθέσουν τυχόν σχόλια που επιθυμούσαν.

Εκτός από τη διευκόλυνση του εντοπισμού και της σύνοψης των πιο σημαντικών αναγκών της κοινότητας όσον αφορά τις ψηφιακές δεξιότητες και τα εργαλεία,

τα μικτά εργαστήρια παρείχαν ευκαιρίες για διάλογο μεταξύ ομάδων που διαφορετικά δεν θα είχαν την ευκαιρία να μάθουν η μία για τις ανάγκες της άλλης όσον αφορά τη χρήση ψηφιακών δεξιοτήτων και εργαλείων. Κατά συνέπεια, οι στιγμές αυτές έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην ευαισθητοποίηση, την ενίσχυση της κατανόησης και την καλλιέργεια της αίσθησης της κοινότητας μεταξύ των συμμετεχόντων/-ουσών.

Συμμετέχοντες/-ουσες

Συνολικά 43 συμμετέχοντες/-ουσες έλαβαν μέρος στα 9 εργαστήρια RMA που πραγματοποιήθηκαν στο Διόνυσσο. Στους/στις συμμετέχοντες/-ουσες περιλαμβάνονταν: μαθητές/-τριες από το σχολικό σύμπλεγμα του Διονύσου (11-12 ετών), εκπαιδευτικό προσωπικό (εκπαιδευτικοί από το σχολικό σύμπλεγμα), γονείς από το σχολικό σύμπλεγμα, ενήλικες εκπαιδευόμενοι/-ες (εργαζόμενοι/-ες, άτομα που αναζητούν εργασία).

Συνολικά συμμετείχαν 29 γυναίκες/κορίτσια και 14 άνδρες/αγόρια. Η κατανομή των συμμετεχόντων/-ουσών ανά ομάδα είχε ως εξής: 22 μαθητές/-τριες, 10 εκπαιδευτικοί/εκπαιδευτές/-τριες, 10 ενήλικες εκπαιδευόμενοι/-ες, 1 υπεύθυνος/-η χάραξης πολιτικής.

Στάδιο 1: Εισηγητικό Εργαστήριο – Μαθητές/-τριες

Κατηγορία συμμετέχοντα/-ουσας	Φύλο	Οργανισμός / Ιδιότητα	Κωδικός αναγνώρισης
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P1S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P2S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P3S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P4S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P5S EL

Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P6S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P7S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P8S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P9S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P10S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P11S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P12S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P13S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P14S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P15S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P16S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P17S EL

Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P18S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P19S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P20S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P21S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P22S EL

Στάδιο 1: Εισηγητικό Εργαστήριο – Εκπαιδευτικό Προσωπικό

Κατηγορία συμμετέχοντα/-ουσας	Φύλο	Οργανισμός / Ιδιότητα	Κωδικός αναγνώρισης
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P1T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P2T EL
Σχολικό προσωπικό	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P3T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P4T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P5T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P6T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P7T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P8T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P9T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P10T EL

Στάδιο 1: Εισηγητικό Εργαστήριο – Ενήλικες

Κατηγορία συμμετέχοντα/-ουσας	Φύλο	Οργανισμός / Ιδιότητα	Κωδικός αναγνώρισης
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P1A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P2A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P3A EL
Ενήλικας της κοινότητας	A	Απλός/-ή πολίτης	P4A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P5A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P6A EL
Ενήλικας της κοινότητας	A	Απλός/-ή πολίτης	P7A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P8A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P9A EL
Ενήλικας της κοινότητας	A	Απλός/-ή πολίτης	P10A EL

Στάδιο 2: Εργαστήριο αυτοανάλυσης – Μαθητές/-τριες

Κατηγορία συμμετέχοντα/-ουσας	Φύλο	Οργανισμός / Ιδιότητα	Κωδικός αναγνώρισης
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P1S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P2S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P3S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P4S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P5S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P6S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P7S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P8S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P9S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P10S EL

Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P11S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P12S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P13S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P14S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P15S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P16S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P17S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P18S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P19S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P20S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P21S EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P22S EL

Στάδιο 2: Εργαστήριο αυτοανάλυσης – Εκπαιδευτικό Προσωπικό

Κατηγορία συμμετέχοντα/-ουσας	Φύλο	Οργανισμός / Ιδιότητα	Κωδικός αναγνώρισης
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P1T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P2T EL
Σχολικό προσωπικό	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P3T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P4T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P5T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P6T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P7T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P8T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P9T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P10T EL

Στάδιο 2: Εργαστήριο αυτοανάλυσης – Ενήλικες

Κατηγορία συμμετέχοντα/-ουσας	Φύλο	Οργανισμός / Ιδιότητα	Κωδικός αναγνώρισης
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P1A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P2A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P3A EL
Ενήλικας της κοινότητας	A	Απλός/-ή πολίτης	P4A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P5A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P6A EL
Ενήλικας της κοινότητας	A	Απλός/-ή πολίτης	P7A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P8A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P9A EL
Ενήλικας της κοινότητας	A	Απλός/-ή πολίτης	P10A EL

Στάδιο 3: Μικτό Εργαστήριο 1

Κατηγορία συμμετέχοντα/-ουσας	Φύλο	Οργανισμός / Ιδιότητα	Κωδικός αναγνώρισης
Υπεύθυνος/-η χάραξης πολιτικής	Θ	Δήμος Διονύσου	P1PM EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P1A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P2A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P3A EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P2T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P5T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P6T EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P1S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P3S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P8S EL

Στάδιο 3: Μικτό Εργαστήριο 2

Κατηγορία συμμετέχοντα/-ουσας	Φύλο	Οργανισμός / Ιδιότητα	Κωδικός αναγνώρισης
Υπεύθυνος/-η χάραξης πολιτικής	Θ	Δήμος Διονύσου	P1PM EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P1A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P2A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P3A EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P2T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P5T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P6T EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P1S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P3S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P8S EL

Στάδιο 3: Μικτό Εργαστήριο 3

Κατηγορία συμμετέχοντα/-ουσας	Φύλο	Οργανισμός / Ιδιότητα	Κωδικός αναγνώρισης
Υπεύθυνος/-η χάραξης πολιτικής	Θ	Δήμος Διονύσου	P1PM EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P1A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P2A EL
Ενήλικας της κοινότητας	Θ	Απλός/-ή πολίτης	P3A EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P2T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P5T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P6T EL
Δάσκαλος/-α / εκπαιδευτικός	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P10T EL
Μαθητής/-τρια	A	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P1S EL
Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P3S EL

Μαθητής/-τρια	Θ	Δημοτικό σχολείο περιοχής Δήμου Διονύσου	P8S EL
---------------	---	---	--------

Εργαλεία πληροφόρησης

Το εργαλείο πληροφόρησης ήταν η μέθοδος RMA που εφαρμόστηκε μέσω των διαφόρων εργαστηρίων. Έξι (6) εργαστήρια πραγματοποιήθηκαν δια ζώσης στο Διόνυσο, πιο συγκεκριμένα τέσσερα (4) πραγματοποιήθηκαν σε Δημοτικό σχολείο της περιοχής, ένα (1) στο Πολιτιστικό Κέντρο Αγίου Στεφάνου Διονύσου, ένα (1) στο Πάρκο Αντώνης Τρίτσης, Ίλιον. Τρία (3) εργαστήρια διεξήχθησαν διαδικτυακά. Κατά τη διάρκεια του 1ου και του 2ου γύρου των εργαστηρίων, πραγματοποιήθηκαν κυρίως συζητήσεις με τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες (άμεσες ερωτήσεις, διάλογος μεταξύ των συμμετεχόντων). Ωστόσο, για τους/τις Μαθητές/-τριες, προκειμένου να διατηρηθεί η προσοχή τους, εφαρμόστηκε και μια επιπλέον ομαδική δραστηριότητα, στην οποία δημιουργήθηκαν από τους/τις Μαθητές/-τριες - χωρισμένοι/-ες σε ομάδες - αφίσες σε flip chart, οι οποίες παρουσιάστηκαν στην τάξη. Στον 3ο γύρο (μικτά εργαστήρια), οι συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων ήταν το κύριο εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε.

Ανάλυση δεδομένων

Εισηγητικά Εργαστήρια (Στάδιο 1)

Κατηγορία	Υποκατηγορία
1. Πλεονεκτήματα και προκλήσεις της επαρχιακής κοινότητας	1.1 Πλεονεκτήματα 1.2 Προκλήσεις
2. Ορισμός ψηφιακών δεξιοτήτων	2.1 Ικανότητα 2.2 Χρήση 2.3 Δημιουργία, Κοινοποίηση
3. Ενδιαφέρον ως προς τις ψηφιακές δεξιότητες	3.1 Μεγάλης βαρύτητας προτεραιότητα 3.2 Μέσης βαρύτητας προτεραιότητα 3.3 Μειωμένης βαρύτητας προτεραιότητα
4. Εξάρτηση από τις ψηφιακές δεξιότητες	4.1 Εξάρτηση για επιμορφωτικούς σκοπούς 4.2 Εξάρτηση για κοινωνικούς σκοπούς 4.3 Εξάρτηση για επαγγελματικούς σκοπούς

Εργαστήρια Αυτοανάλυσης (Στάδιο 2)

Κατηγορία	Υποκατηγορία
-----------	--------------

1. Αυτοπεποίθηση σχετικά με το προσωπικό επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων	1.1 Σε χαμηλό επίπεδο 1.2 Σε μεσαίο επίπεδο 1.3 Σε υψηλό επίπεδο
2. Τυπολογία ψηφιακών εργαλείων	2.1 Κοινωνικά δίκτυα 2.2 Δημιουργικά εργαλεία 2.3 Εργαλεία για gaming 2.4 Εργαλεία πολυμέσων
3. Απόκτηση γνώσεων χρήσης ψηφιακών εργαλείων	3.1 Αυτόνομη μάθηση 3.2 Σχολείο ή Λύκειο 3.3 Ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα 3.4 Φίλοι ή συγγενείς
4. Σπουδαιότητα και βελτίωση	4.1 Κοινωνικές πτυχές 4.2 Πτυχές της ασφάλειας 4.3 Διαχειριστικές πτυχές 4.4 Τεχνικές πτυχές
5. Γνώσεις σχετικά με τις αναδυόμενες τεχνολογίες και συμβολή	5.1 Υψηλές γνώσεις 5.2 Μέτριες γνώσεις 5.3 Χαμηλές γνώσεις 5.4 Συμβολή

Μικτά Εργαστήρια (Στάδιο 3):

Κατηγορία	Περιγραφή ή Υποκατηγορία
1. Εισαγωγή/παρουσίαση	Κάθε άτομο συστήνεται και επιλέγει μια εικόνα (από τις 3) που αντιπροσωπεύει ένα σενάριο στο οποίο θα ήθελε να είναι.
2. Σύνοψη των συμπερασμάτων	Ο/η συντονιστής/-τρια παρουσιάζει μια σύνοψη των συμπερασμάτων των προηγούμενων συναντήσεων σχετικά με τις ανάγκες της κάθε ομάδας: 2.1. Ανάγκες των δασκάλων/εκπαιδευτικών 2.2. Ανάγκες των μαθητών/-τριών/νέων 2.3. Ανάγκες ενηλίκων εκπαιδευόμενων 2.4. Άλλες ανάγκες
3. Κατάταξη και ομαδοποίηση των αναγκών	Μεταξύ των αναγκών που παρουσιάστηκαν, ποιες πιστεύετε ότι είναι οι πιο σημαντικές για την κοινότητα; 3.1. Εκπαιδευτικοί/εκπαιδευτές/-τριες 3.2. Νεολαία/μαθητές/-τριες 3.3. Ιδιοκτήτες/-τριες επιχειρήσεων/έμποροι/εργαζόμενοι/-ες 3.4. Ηλικιωμένοι/-ες και πολίτες με δυσκολίες προσαρμογής
4. Προτάσεις και ιδέες για δραστηριότητες	Έκφραση ορισμένων ενδεικτικών ιδεών που θα μπορούσαν να προταθούν μαζί με τις προγραμματισμένες πρωτοβουλίες του έργου.

Αποτελέσματα

Εισηγητικά Εργαστήρια (Στάδιο 1)

1. Κατά τη γνώμη σας, ποια είναι τα πλεονεκτήματα και οι προκλήσεις της (επαρχιακής) κοινότητάς σας;

Μαθητές/-τριες από την περιοχή του Διονύσου μοιράστηκαν πληροφορίες για το σχολείο τους και το τοπικό περιβάλλον, αναγνωρίζοντας τις προκλήσεις που δημιουργούν τα ακραία καιρικά φαινόμενα που διαταράσσουν τις καθημερινές τους δραστηριότητες, ιδίως τη φοίτηση στο σχολείο. Ενώ αναγνώρισαν τις δυνατότητες των ψηφιακών τεχνολογιών για την αντιμετώπιση προβλημάτων όπως η αδυναμία φυσικής παρουσίας στο σχολείο κατά τη διάρκεια ισχυρών βροχοπτώσεων ή χιονοθύελλας, αναγνώρισαν σημαντικά εμπόδια για την αποτελεσματική διαδικτυακή μάθηση. Σε αυτά περιλαμβάνονταν η έλλειψη εγκαταστάσεων και εξοπλισμού, η ανεπαρκής κατάρτιση στη χρήση ψηφιακών εργαλείων για την εκπαίδευση και ένα μέρος των μαθητών/-τριών που δεν είχαν πρόσβαση σε φορητό υπολογιστή ή υπολογιστή.

Σε παράλληλα εργαστήρια με ενήλικες, οι συμμετέχοντες/-ουσες ανέδειξαν τις καθημερινές προκλήσεις στον περιαστικό δήμο Διονύσου. Οι προκλήσεις οφείλονται στην απόσταση της κοινότητας από το κέντρο της πόλης, που εμποδίζει την πρόσβαση σε βασικές δημόσιες υπηρεσίες, όπως η υγειονομική περίθαλψη και η εκπαίδευση. Η έλλειψη υποδομών και εξοπλισμού επιτείνει αυτές τις δυσκολίες, ενώ έκτακτα γεγονότα όπως η πανδημία COVID-19 και οι κλιματικές και ενεργειακές κρίσεις επηρεάζουν σημαντικά την κοινότητα. Αυτές οι κρίσεις εξέθεσαν τα τρωτά σημεία λόγω της έλλειψης προστατευτικών μηχανισμών.

Όταν οι εκπαιδευτικοί συζήτησαν για τον δήμο Διονύσου, εντόπισαν προκλήσεις που απορρέουν από την ανεπάρκεια υποδομών και προσωπικού στις δημόσιες υπηρεσίες, ιδίως στα σχολεία. Η έλλειψη ανθεκτικότητας απέναντι σε έκτακτες καταστάσεις, με παράδειγμα τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 στις δημοτικές υπηρεσίες και τα δημόσια σχολεία, ήταν εμφανής. Παρά τις προκλήσεις αυτές, οι συμμετέχοντες/-ουσες αναγνώρισαν την πανδημία ως ευκαιρία για την επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού. Η κλιματική κρίση επιβάρυνε περαιτέρω τον δήμο, αποκαλύπτοντας ελλείψεις στην πολιτική προστασία. Επιπλέον, η ενεργειακή κρίση επέβαλε οικονομικές επιβαρύνσεις στις δημόσιες δαπάνες, λόγω της εκτίναξης του κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας, των καυσίμων και των προϋπολογισμών των δημόσιων έργων. Μετά την πανδημία, οι τοπικές αρχές επέδειξαν αυξημένη δέσμευση για την ψηφιοποίηση του δημόσιου τομέα.

- *"Η διαβίωση σε μια τέτοια περιοχή έχει τις προκλήσεις της, ιδίως κατά τη διάρκεια ακραίων καιρικών φαινομένων. Δεν έχει να κάνει μόνο με τη μετάβαση στο σχολείο - έχει να κάνει και με την ύπαρξη των κατάλληλων εργαλείων για την παρακολούθηση των μαθημάτων στο διαδίκτυο, τα οποία πολλοί/-ες από εμάς δεν έχουν."* P3S EL
- *"Τα διαδικτυακά μαθήματα είναι πολύ καλά στη θεωρία, αλλά η πραγματικότητα είναι λίγο διαφορετική για εμάς."* P12S EL
- *"Η ποιότητα ζωής εδώ επηρεάζεται από την απόστασή μας από την πόλη. Η πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες είναι ένας καθημερινός αγώνας, από την υγειονομική περίθαλψη μέχρι τα εκπαιδευτικά προγράμματα. Η πανδημία απλώς ανέδειξε αυτό που αντιμετωπίζουμε εδώ και χρόνια."* P4A EL
- *"Τα σχολεία μας είναι η ραχοκοκαλιά αυτής της κοινότητας, αλλά είμαστε πολύ επιβαρυνμένοι/-ες. Η έλλειψη πόρων και προσωπικού καθιστά δύσκολη την παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης. Η πανδημία μας έδειξε τα κενά, αλλά μας ωθεί επίσης να υιοθετήσουμε ψηφιακές λύσεις."* P10T EL

2. Πώς ορίζετε τις ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ;

Ο/η συντονιστής/-τρια διερεύνησε την εξοικείωση και την κατανόηση των μαθητών/-τριών με τις ψηφιακές δεξιότητες, ζητώντας τους να διατυπώσουν τον ορισμό της έννοιας. Το αποτέλεσμα αποκάλυψε ότι ενώ οι μαθητές/-τριες γνωρίζουν τις ψηφιακές τεχνολογίες και τα μέσα, δυσκολεύονται να ορίσουν με ακρίβεια τις ψηφιακές δεξιότητες που απαιτούνται για δραστηριότητες όπως η πλοήγηση στο Διαδίκτυο, η χρήση διαδικτυακών εφαρμογών ή η δημιουργία ενός ιστότοπου.

Μεταξύ των ενηλίκων υπάρχει μια καλή κατανόηση των ψηφιακών δεξιοτήτων. Μετά τις ερωτήσεις του/της συντονιστή/-τριας, οι συμμετέχοντες/-ουσες καθόρισαν συλλογικά τις ψηφιακές δεξιότητες, τονίζοντας το φάσμα από τις βασικές δραστηριότητες, όπως η αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, έως τις πιο περίπλοκες προσπάθειες, όπως η δημιουργία ιστοτόπων.

Οι εκπαιδευτικοί, με την καθοδήγηση των συντονιστών/-τριών, ξεκίνησαν μια συλλογική διερεύνηση για να καθιερώσουν έναν κοινό ορισμό για τις "ψηφιακές δεξιότητες". Κατέληξαν σε μια ομόφωνη άποψη ότι οι ψηφιακές δεξιότητες περιλαμβάνουν ένα φάσμα ικανοτήτων που είναι απαραίτητες για τη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών. Αυτό περιλαμβάνει βασικές δραστηριότητες, όπως η σύνταξη μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και πιο περίπλοκες δραστηριότητες, όπως η δημιουργία ιστολογίων, μαθητικών δραστηριοτήτων, βίντεο και άλλες σύνθετες ψηφιακές ενέργειες.

- *“Οι ψηφιακές δεξιότητες καλύπτουν πολλά - δεν αφορούν μόνο τα ηλεκτρονικά μηνύματα. Βοηθάει τους/τις μαθητές/-τριες από την πλοήγηση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μέχρι και στη δημιουργία blog ή βίντεο.” P6T EL*

3. Πόσο ενδιαφέρεστε για τις ψηφιακές δεξιότητες στην κοινότητά σας;

Όλες οι ομάδες συμμετεχόντων αναγνωρίζουν ομόφωνα το εξελισσόμενο παγκόσμιο και ψηφιακό τοπίο, τονίζοντας τη σημασία των ψηφιακών δεξιοτήτων. Οι μαθητές/-τριες κατανοούν τα πλεονεκτήματα των ψηφιακών τεχνολογιών και εφαρμογών στις σπουδές τους και επιδεικνύουν επίσης ευαισθητοποίηση για τους πιθανούς κινδύνους που συνδέονται με αυτά τα εργαλεία.

Παράλληλα, οι ενήλικες τονίζουν τον καθοριστικό ρόλο των ψηφιακών δεξιοτήτων τόσο στην καθημερινή τους ζωή όσο και στις επαγγελματικές τους επιδιώξεις. Υποστηρίζουν την επιτάχυνση της ψηφιοποίησης των υπηρεσιών, ιδιαίτερα κρίσιμη για όσους/-ες κατοικούν σε απομακρυσμένες περιοχές. Η πρόσβαση σε διαδικτυακές υπηρεσίες, υποστηρίζουν, δεν είναι απλώς μια ευκολία αλλά μια αναγκαιότητα που θα μπορούσε να βελτιώσει ουσιαστικά τη συνολική ποιότητα ζωής τους, υπογραμμίζοντας την επιτακτική ανάγκη για ταχεία ψηφιακή μεταμόρφωση. Η εποχή μετά τον COVID-19 γνώρισε μια σημαντική επιτάχυνση της ψηφιοποίησης, μια άποψη που επαναλήφθηκε από όλους/-ες τους/τις ενήλικες συμμετέχοντες/-ουσες.

Αναγνωρίζοντας την πανταχού παρούσα παρουσία του "ψηφιακού" στη σύγχρονη ζωή, οι εκπαιδευτικοί εξέφρασαν ομόφωνα το ενδιαφέρον τους για τις ψηφιακές τεχνολογίες και δεξιότητες. Αναγνώρισαν την αναγκαιότητα των ψηφιακών δεξιοτήτων, αναγνωρίζοντας τα πρακτικά τους οφέλη τόσο στον προσωπικό όσο και στον επαγγελματικό τομέα. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εκπαιδευτικοί επέδειξαν θετική στάση απέναντι στην αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών και των διαδικτυακών υπηρεσιών στην καθημερινή τους ζωή και στις διδακτικές τους πρακτικές.

- *"Ζώντας μακριά από την πόλη, η ψηφιακή τεχνολογία δεν είναι απλώς μια επιλογή, αλλά μια αναγκαιότητα για εμάς. Οι διαδικτυακές υπηρεσίες μπορούν*

πραγματικά να κάνουν τη ζωή μας καλύτερη. Οι ψηφιακές δεξιότητες είναι το κλειδί για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής μας." P9A EL

4. 4. Βασίζεστε εσείς και η κοινότητά σας στη χρήση ψηφιακών υπηρεσιών;

Εάν ναι, για ποιους σκοπούς;

Οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές/-τριες βασίζονται κυρίως στις ψηφιακές υπηρεσίες για εκπαιδευτικούς σκοπούς, ενώ οι ενήλικες ενσωματώνουν τα ψηφιακά εργαλεία στις καθημερινές τους συναλλαγές και στις δραστηριότητες που σχετίζονται με την απασχόληση. Όλες οι ομάδες μοιράζονται μια κοινή χρήση των ψηφιακών εργαλείων για κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, με τους ενήλικες να τα χρησιμοποιούν για την επαφή με άλλους/-ες και την πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες, τους/τις νέους/-ες να ασχολούνται με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τα παιχνίδια για αναψυχή και τους εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιούν εφαρμογές μηνυμάτων και κοινωνικά δίκτυα για επικοινωνία.

Παρά την εκτεταμένη αυτή ψηφιακή αλληλεπίδραση, υπάρχει ένα χάσμα στον ενήλικο πληθυσμό όσον αφορά τη χρήση της τεχνολογίας στην εργασία, ανάλογα με συγκεκριμένες δραστηριότητες. Στον τομέα της εκπαίδευσης, οι μαθητές/-τριες αντιμετωπίζουν περιορισμούς στην ενσωμάτωση των υπολογιστών και των ψηφιακών υποστηρικτικών μέσων στη μαθησιακή διαδικασία, υπογραμμίζοντας την έλλειψη εξοικείωσης με αυτές τις τεχνολογίες.

Πολλοί/-ές ενήλικες εκφράζουν την επιθυμία να βελτιώσουν τις ψηφιακές τους δεξιότητες, αναγνωρίζοντας την ανάγκη της τεχνολογίας τόσο στην καθημερινή ζωή όσο και στον εργασιακό χώρο. Ωστόσο, αντιμετωπίζουν προκλήσεις στην εκμάθηση νέων δεξιοτήτων, με αξιοσημείωτη την απουσία κατάλληλων εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών προγραμμάτων.

Οι εκπαιδευτικοί τονίζουν συλλογικά τη σημασία της ψηφιοποίησης των δημόσιων υπηρεσιών, ιδίως μετά την πανδημία που λειτούργησε ως καταλύτης

για εντατικοποίηση των προσπαθειών. Ωστόσο, η παροχή διαδικτυακών μαθημάτων στα δημόσια σχολεία αποδείχθηκε αναποτελεσματική λόγω της ανεπαρκούς υποδομής, του εξοπλισμού και των περιορισμένων ψηφιακών γνώσεων και δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών. Μετά τον αποκλεισμό, οι εκπαιδευτικοί υποστηρίζουν τη συνεχή χρήση αποτελεσματικών ψηφιακών εργαλείων, όπως η ηλεκτρονική αποστολή εργασιών στο σπίτι ή η εικονική διεξαγωγή μαθημάτων κατά τη διάρκεια ακραίων καιρικών φαινομένων. Τονίζουν τον ρόλο του δήμου να επενδύσει περισσότερο στην ψηφιοποίηση και να διασφαλίσει ότι οι δημόσιες εγκαταστάσεις είναι εξοπλισμένες με σύγχρονα τεχνολογικά μέσα, αναφέροντας ελλείψεις όπως απαρχαιωμένες εκτυπωτικές μηχανές και υπολογιστές στο σχολείο τους.

- *“Το σχολείο μας χρειάζεται μια τεχνολογική αναβάθμιση. Θέλουμε να συνεχίσουμε να χρησιμοποιούμε ψηφιακά εργαλεία για τη διδασκαλία, αλλά είναι δύσκολο χωρίς τον κατάλληλο εξοπλισμό. Ο δήμος θα πρέπει να επενδύσει περισσότερο στην τεχνολογία για τα σχολεία.” P3T EL*

Εργαστήρια Αυτοανάλυσης (Στάδιο 2)

1. Είστε ικανοποιημένοι/-ες με το επίπεδο των ψηφιακών σας δεξιοτήτων;
Αρχικά, όλου/-ες οι μαθητές/-τριες επέδειξαν εξοικείωση με τις ψηφιακές τεχνολογίες, κυρίως για ψυχαγωγικούς και όχι για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Ωστόσο, ορισμένοι/-ες μαθητές/-τριες αναγνώρισαν ότι χρησιμοποιούν διαδικτυακές εφαρμογές για να βοηθήσουν τις σπουδές τους, αναφέροντας παραδείγματα όπως η εργασία για το σπίτι στα μαθηματικά και η βελτίωση των δεξιοτήτων στην ξένη γλώσσα.

Περνώντας στους/στις ενήλικες, ο/η συντονιστής/-τρια διερεύνησε τις αντιλήψεις τους για τις ψηφιακές δεξιότητες και την αυτοπεποίθησή τους για την εφαρμογή τους στην

καθημερινή και επαγγελματική ζωή. Ενώ πολλοί/-ες είχαν βασικές δεξιότητες πληροφορικής και είχαν παρακολουθήσει ιδιωτικά μαθήματα ψηφιακής εκπαίδευσης (προγράμματα εκμάθησης ECDL με πιστοποίηση), εξέφρασαν συγχρόνως ότι οι ψηφιακές τους γνώσεις δεν ανταποκρίνονταν στις καθημερινές και επαγγελματικές τους ανάγκες.

Οι εκπαιδευτικοί παρουσίασαν ένα φάσμα ψηφιακής επάρκειας, με ορισμένους να αισθάνονται άνετα με τη χρήση υπολογιστών και ψηφιακών μέσων για την ενίσχυση της μαθησιακής διαδικασίας. Αντίθετα, άλλοι/-ες δεν είχαν ούτε τις βασικές ψηφιακές δεξιότητες, όπως η χρήση του υπολογιστή και η πλοήγηση στο διαδίκτυο. Αυτή η ποικιλομορφία ανέδειξε τα διαφορετικά επίπεδα ψηφιακού αλφαριθμητισμού μεταξύ των εκπαιδευτικών.

2. Ποια είναι τα ψηφιακά εργαλεία που χρησιμοποιείτε ή γνωρίζετε/είστε εξοικειωμένοι/-ες με αυτά;

Στην καθημερινή τους ζωή, τόσο οι ενήλικες όσο και οι ανήλικοι/-ες χρησιμοποιούν ποικίλα ψηφιακά εργαλεία για διαφορετικούς σκοπούς. Το ψηφιακό τοπίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής ζωής τόσο των ενηλίκων όσο και των ανηλίκων, επηρεάζοντας τις αλληλεπιδράσεις τους, τις μαθησιακές τους εμπειρίες και την πρόσβασή τους σε υπηρεσίες.

Οι ενήλικες, αναγνωρίζοντας τη σημασία των ψηφιακών δεξιοτήτων, χρησιμοποιούν συχνά ψηφιακές υπηρεσίες για καθημερινές συναλλαγές, δημόσιες υπηρεσίες και εργασίες που σχετίζονται με την απασχόληση. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν τη χρήση διαδικτυακών πλατφορμών για επικοινωνία, πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες και χρήση ψηφιακών εργαλείων για την εργασία τους, ανάλογα με τα συγκεκριμένα καθήκοντά τους. Επιπλέον, οι ενήλικες εκφράζουν την επιθυμία για ενισχυμένη ψηφιοποίηση των υπηρεσιών τόσο σε κοινοτικό όσο και σε κρατικό επίπεδο, τονίζοντας την ανάγκη για

κατάρτιση και εκπαιδευτικές ευκαιρίες για την ενίσχυση των ψηφιακών τους δεξιοτήτων. Ωστόσο, προκύπτουν προκλήσεις, καθώς δυσκολεύονται να βρουν κατάλληλα προγράμματα που να ευθυγραμμίζονται με τις ανάγκες τους, εμποδίζοντας την ανάπτυξη και αναβάθμιση των ψηφιακών τους ικανοτήτων.

Από την άλλη πλευρά, οι ανήλικοι/-ες μαθητές/-τριες, περιβάλλονται από ψηφιακές τεχνολογίες και μέσα ενημέρωσης, ενσωματώνοντάς τα σε διάφορες πτυχές της ζωής τους. Ενώ ορισμένοι/-ες χρησιμοποιούν τα ψηφιακά εργαλεία κυρίως για ψυχαγωγία, ένας αυξανόμενος αριθμός αναγνωρίζει τα εκπαιδευτικά οφέλη. Οι μαθητές/-τριες ανέφεραν διάφορα εργαλεία που χρησιμοποιούν ή γνωρίζουν, όπως η χρήση υπολογιστών, η διεξαγωγή διαδικτυακών αναζητήσεων, η παρακολούθηση βίντεο και η σύνδεση/συνομιλία/παιχνίδια με φίλους/-ες. Η χρήση ψηφιακών εργαλείων επεκτείνεται επίσης στη χρήση διαδικτυακών εφαρμογών για αποτελεσματικότερη μελέτη και μάθηση.

Πιο συγκεκριμένα, οι ομάδες ανέφεραν τα εξής:

Μέσα κοινωνικής δικτύωσης: Instagram, Twitter, TikTok, Facebook, Viber, Messenger, YouTube.

Δημιουργικά/εκπαιδευτικά εργαλεία: Canva, PowerPoint, Excel, Google, Gmail.

Ηλεκτρονικά παιχνίδια: Roblox, Minecraft.

3. Πώς αποκτήσατε τις ψηφιακές σας δεξιότητες;

Για τους/τις μαθητές/-τριες, η διαδικασία περιλαμβάνει περιορισμένα μαθήματα ψηφιακής εκπαίδευσης στα σχολεία και πρόσθετη συμμετοχή σε ιδιωτικά μαθήματα ή σεμινάρια ψηφιακής εκπαίδευσης. Η προσωπική ανάπτυξη και ενασχόληση συμβάλλουν επίσης στις ψηφιακές τους γνώσεις. Ωστόσο, το ελληνικό σχολικό ωρολόγιο πρόγραμμα δυσχεραίνει την ολοκληρωμένη διδασκαλία ψηφιακών δεξιοτήτων, εμποδίζοντας την έκθεση των μαθητών/-τριών σε βασικές δεξιότητες. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί συχνά δεν διαθέτουν τις

απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για την αποτελεσματική ενσωμάτωση των ψηφιακών τεχνολογιών στη μαθησιακή διαδικασία, δυσχεραίνοντας περαιτέρω την ψηφιακή εκπαίδευση των μαθητών/-τριών.

Το έλλειμμα στην κατάρτιση σε ψηφιακές δεξιότητες επεκτείνεται και στους/στις ενήλικες, τόσο στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος όσο και στον χώρο εργασίας. Παρά τον ουσιαστικό χαρακτήρα των ψηφιακών δεξιοτήτων στις καθημερινές εργασίες και την υψηλή ζήτησή τους από τους/τις εργοδότες/-τριες, οι δεξιότητες αυτές δεν ενσωματώνονται επαρκώς στα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Κατά συνέπεια, οι ενήλικες αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία να αποκτήσουν ψηφιακές δεξιότητες ανεξάρτητα, καταφεύγοντας συχνά σε ιδιωτικά μαθήματα ψηφιακής εκπαίδευσης, όπως αυτά που οδηγούν σε ένα πιστοποιητικό όπως το ECDL.

Οι εκπαιδευτικοί, επίσης, αντιμετωπίζουν προκλήσεις στην απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων, με το προσωπικό ενδιαφέρον και την προσπάθεια να παίζουν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους. Η έλλειψη υποστήριξης και καθοδήγησης σχετικά με τη χρήση του σχολικού ψηφιακού εξοπλισμού αποτελεί κοινή ανησυχία των εκπαιδευτικών, οι οποίοι/-ες συχνά εξαρτώνται από τον/την καθηγητή/-τρια πληροφορικής. Ενώ ορισμένοι/-ες εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι έλαβαν εκπαίδευση και πόρους για τη διεξαγωγή διαδικτυακών μαθημάτων κατά τη διάρκεια της πανδημίας που παρείχε το κράτος- άλλοι/-ες ανέφεραν έλλειψη υποστήριξης, τονίζοντας με αυτόν τον τρόπο τις διαφορές στις εμπειρίες των εκπαιδευτικών στην πλοήγηση στο ψηφιακό τοπίο.

4. Ποιες πτυχές των ψηφιακών δεξιοτήτων είναι πιο σημαντικές στο σχολείο (μαθητές/-τριες), στη διδασκαλία (εκπαιδευτικό προσωπικό), στη ζωή σας (ενήλικες) και ποιες θα θέλατε να βελτιώσετε;

Μαθητές/-τριες και ενήλικες μοιράζονται έναν κοινό ενθουσιασμό για την ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων, αναγνωρίζοντας τα σημαντικά οφέλη των

ψηφιακών τεχνολογιών στην εκπαίδευση και την καθημερινή ζωή. Οι μαθητές/-τριες, ενώ αναγνωρίζουν ότι οι ψηφιακές τεχνολογίες συμπληρώνουν και δεν αντικαθιστούν την παραδοσιακή μάθηση, εκφράζουν έντονο ενδιαφέρον για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής τους εμπειρίας. Οι φιλοδοξίες τους περιλαμβάνουν τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών όπως οι διαδραστικοί πίνακες κατά τη διάρκεια του μαθήματος, την πρόσβαση σε διαδικτυακούς εκπαιδευτικούς πόρους όπως ηλεκτρονικά βιβλία και βίντεο για ποικίλο εκπαιδευτικό υλικό και την απόκτηση πρακτικών δεξιοτήτων σε εφαρμογές όπως το Word, το PowerPoint, το Excel, η ρομποτική, η τρισδιάστατη εκτύπωση και τα tablets.

Ομοίως, οι ενήλικες επιθυμούν να αναπτύξουν και να βελτιώσουν τις ψηφιακές τους δεξιότητες τόσο για προσωπικούς όσο και για επαγγελματικούς σκοπούς. Εκφράζουν την επιθυμία τους για προηγμένες ψηφιακές δεξιότητες που μπορούν να εφαρμοστούν σε διάφορες πτυχές της ζωής τους, από καθημερινές δραστηριότητες έως δραστηριότητες αναψυχής με επαγγελματικές εφαρμογές. Παρά τη συνεχιζόμενη ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών, των τραπεζών και του εμπορίου στην Ελλάδα, οι συμμετέχοντες/-ουσες αντιμετωπίζουν προκλήσεις στη χρήση των διαδικτυακών υπηρεσιών και αντιμετωπίζουν τεχνικές δυσκολίες στους χώρους εργασίας τους. Αυτό επιδεινώνεται από την έλλειψη καθοδήγησης σχετικά με τη χρήση του τεχνολογικού εξοπλισμού και των ψηφιακών εφαρμογών, γεγονός που οδηγεί σε εξάρτηση από άλλους/-ες για την επίλυση προβλημάτων. Παρά την ύπαρξη του απαραίτητου εξοπλισμού και λογισμικού, η απουσία γνώσεων και δεξιοτήτων εμποδίζει τα άτομα να αξιοποιήσουν πλήρως τους ψηφιακούς τους πόρους. Η γεφύρωση αυτού του χάσματος είναι ζωτικής σημασίας για την ενδυνάμωση τόσο των μαθητών/-τριών όσο και των ενηλίκων στην πλοήγηση στο ψηφιακό τοπίο με αυτοπεποίθηση.

Οι εκπαιδευτικοί στην Ελλάδα αναγνωρίζουν την επιτακτική ανάγκη να ενισχύσουν τις ψηφιακές τους δεξιότητες, κατανοώντας τα σημαντικά πλεονεκτήματα της ενσωμάτωσης των ψηφιακών τεχνολογιών στη διαδικασία

διδασκαλίας και μάθησης. Οι φιλοδοξίες τους ευθυγραμμίζονται με διάφορους βασικούς τομείς: πρώτον, εκφράζουν την επιθυμία να αναπτύξουν βασικές ψηφιακές δεξιότητες που εφαρμόζονται τόσο στην καθημερινή τους ζωή όσο και στις επαγγελματικές τους υποχρεώσεις. Δεύτερον, οι εκπαιδευτικοί επιδιώκουν να προσδώσουν ζωντάνια στη διδακτική διαδικασία, χρησιμοποιώντας πολυμέσα και εφαρμογές για την εμπλοκή των μαθητών/-τριών και τη διατήρηση της συγκέντρωσης στην τάξη. Τρίτον, υπάρχει η συλλογική επιθυμία να ενδυναμώσουν τους/τις μαθητές/-τριες με την ικανότητα να χρησιμοποιούν τις ψηφιακές τεχνολογίες όχι μόνο για ψυχαγωγία αλλά και ως πολύτιμα εργαλεία για τη μάθηση και τη μελέτη.

Ωστόσο, οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν αξιοσημείωτες προκλήσεις για να μετατρέψουν αυτές τις φιλοδοξίες σε πραγματικότητα. Η έλλειψη ψηφιακών δεξιοτήτων μεταξύ των εκπαιδευτικών λειτουργεί ως εμπόδιο στην αποτελεσματική αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών στην τάξη. Παρά την ύπαρξη του απαραίτητου εξοπλισμού και λογισμικού, οι εκπαιδευτικοί ενδέχεται να μην είναι εφοδιασμένοι/-ες με τις γνώσεις για τον τρόπο χρήσης τους. Παραδόξως, παρατηρείται εμφανής απουσία τεχνικής υποστήριξης και κατάρτισης του διδακτικού προσωπικού σχετικά με τη χρήση του υπάρχοντος τεχνολογικού εξοπλισμού εντός των σχολικών εγκαταστάσεων. Επιπλέον, το δυνητικό εμπόδιο επεκτείνεται στον πεπαλαιωμένο εξοπλισμό που επικρατεί σε πολλά σχολεία. Ακόμη και οι εκπαιδευτικοί που έχουν ενσωματώσει τα ψηφιακά μέσα στις μεθόδους διδασκαλίας τους εκφράζουν την ανάγκη να βελτιώσουν τις ψηφιακές τους δεξιότητες, ιδίως σε δραστηριότητες όπως η επεξεργασία κειμένων και εικόνων και η επίλυση τεχνικών ζητημάτων, υπογραμμίζοντας την κρίσιμη ανάγκη για ολοκληρωμένη υποστήριξη και κατάρτιση στον τομέα αυτό.

- *"Οι ψηφιακές δεξιότητες δεν είναι μόνο για τους/τις τεχνολογικά έμπειρους/-ες. Όλοι/-ες θέλουμε να εξελισσόμαστε - σε καθημερινές δραστηριότητες, για*

διασκέδαση και στην εργασία μας. Είναι σαν μια νέα γλώσσα: θέλουμε να μιλάμε άπταιστα." P9A EL

- "Χρειαζόμαστε αυτή την τεχνική καθοδήγηση για να ζωντανέψουμε τη διδασκαλία μας." P10T EL

5. Γνωρίζετε κάτι από προγραμματισμό, ρομποτική, μικροελεγκτές και ανάπτυξη ιστοσελίδων, τρισδιάστατη μοντελοποίηση και εκτύπωση; Πώς πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να συμβάλουν στην προσωπική και επαγγελματική σας ζωή;

Μόνο ορισμένοι/-ες μαθητές/-τριες επέδειξαν κάποιες γνώσεις σε αυτούς τους τομείς. Κάποιοι/-ες από αυτούς/-ες έχουν ακούσει ή έχουν κάποια εμπειρία με τον προγραμματισμό και τη ρομποτική, αλλά τα κύρια ενδιαφέροντά τους επικεντρώνονται στην τρισδιάστατη εκτύπωση και την ανάπτυξη ιστοσελίδων, για παράδειγμα για τη δημιουργία ιστοσελίδων, παιχνιδιών ή εφαρμογών. Οι μαθητές/-τριες δεν είχαν καθόλου γνώσεις σχετικά με τον προγραμματισμό, τη ρομποτική, τους μικροελεγκτές. Ένας/μία μαθητής/-τρια γνώριζε μόνο για την ανάπτυξη ιστοσελίδων, καθώς παρακολούθησε μαθήματα εκτός σχολικού πλαισίου. Οι μαθητές/-τριες είχαν την ευκαιρία να δουν πώς λειτουργεί ένας τρισδιάστατος εκτυπωτής κατά τη διάρκεια του μαθήματος ΤΠΕ, που παρουσίασε ο/-η καθηγητής/-τρια ΤΠΕ. Ωστόσο, δεν είχαν την ευκαιρία να τον χρησιμοποιήσουν.

Οι μαθητές /-τριες και οι εκπαιδευτικοί συμφώνησαν ότι η απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων που σχετίζονται με τη ρομποτική ή την τρισδιάστατη εκτύπωση εξαρτάται από τη βούληση των εκπαιδευτικών ή των γονέων και μπορεί να οργανωθεί ως πρόσθετη δραστηριότητα. Το σχολικό πλαίσιο δεν προσφέρει τέτοιες δυνατότητες.

Μικτά Εργαστήρια (Στάδιο 3)

Σε κάθε εργαστήριο, μια περίληψη των κύριων αποτελεσμάτων από τις προηγούμενες συνεδρίες παρουσιάστηκε από τον/την συντονιστή/-τρια της RMA, ο/η οποίος/-α στη συνέχεια ζήτησε από τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες να επιβεβαιώσουν, να διορθώσουν ή να προσθέσουν τυχόν σχόλια που επιθυμούσαν.

Οι ανάγκες που εντοπίστηκαν στην κοινότητα υπογραμμίζουν τη συλλογική συμφωνία μεταξύ των ομάδων-στόχων σχετικά με την επιτακτική ανάγκη για ενισχυμένη ψηφιοποίηση και εκπαίδευση στις ΤΠΕ. Οι συμμετέχοντες/-ουσες υποστηρίζουν την αύξηση των προσπαθειών για την ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών και τη διάθεση περισσότερων πόρων για την κατάρτιση του προσωπικού και την απόκτηση του απαραίτητου εξοπλισμού. Όσον αφορά την εκπαίδευση στις ΤΠΕ στα δημόσια σχολεία και τα επαγγελματικά ιδρύματα, υπάρχει ομόφωνη άποψη ότι η ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων δεν ενσωματώνεται επαρκώς στα υφιστάμενα προγράμματα σπουδών. Τόσο οι μαθητές/-τριες όσο και οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι/-ες εκφράζουν την ανάγκη για διευρυμένες ευκαιρίες για την καλλιέργεια προηγμένων δεξιοτήτων, όπως η δημιουργία ιστοτόπων και η επεξεργασία φωτογραφιών/βίντεο, ξεπερνώντας τις βασικές ικανότητες.

Μια ουσιαστική πτυχή που υπογραμμίζεται είναι η ανάγκη για την κατάρτιση των εκπαιδευτικών ώστε να ενσωματώσουν αποτελεσματικά τις ψηφιακές τεχνολογίες στη διδακτική διαδικασία. Αναγνωρίζεται ότι η κοινότητα και οι δημόσιες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των σχολείων, απαιτούν καλύτερο τεχνολογικό εξοπλισμό προσβάσιμο στους/στις πολίτες, τους/τις εκπαιδευτικούς και τους/τις μαθητές/-τριες. Επιπλέον, αναγνωρίζεται η ανάγκη για τους γονείς να αναπτύξουν ψηφιακές δεξιότητες για να υποστηρίξουν το μαθησιακό ταξίδι των παιδιών τους και να κατανοήσουν τους πιθανούς

κινδύνους που συνδέονται με τη χρήση της τεχνολογίας. Υπογραμμίζοντας τη σημασία της εισαγωγής νέων τεχνολογιών, όπως η κωδικοποίηση, η ρομποτική και η τρισδιάστατη εκτύπωση στα σχολεία, οι συμμετέχοντες/-ουσες οραματίζονται αυτές τις εξελίξεις ως καθοριστικές για τη διεύρυνση των επιλογών σταδιοδρομίας για τα παιδιά από αγροτικές περιοχές. Η χρήση διαδικτυακών εφαρμογών κατά τη διάρκεια των μαθημάτων θεωρείται ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της δέσμευσης στα μαθήματα, ενώ οι γενικότερες ανάγκες που εντοπίστηκαν σε όλα τα εργαστήρια περιλαμβάνουν τόσο βασικές όσο και προχωρημένες γνώσεις ψηφιακών δεξιοτήτων, εστίαση στις νέες τεχνολογίες ΤΠΕ, πρόσβαση σε εξοπλισμό ΤΠΕ και παροχή δωρεάν μαθημάτων κατάρτισης και υλικού.

Οι επιθυμίες που εντοπίστηκαν στην κοινότητα αντικατοπτρίζουν την κοινή φιλοδοξία να αναπτυχθούν ψηφιακές δεξιότητες σε διάφορους τομείς. Οι συμμετέχοντες/-ουσες εξέφρασαν την ανάγκη να καλλιεργήσουν τόσο βασικές όσο και προηγμένες ψηφιακές δεξιότητες τόσο για καθημερινές όσο και για επαγγελματικές εφαρμογές. Υπάρχει έντονο ενδιαφέρον για την ενασχόληση με δραστηριότητες αναψυχής που περιλαμβάνουν ψηφιακές τεχνολογίες, σε τομείς όπως η ρομποτική, η τρισδιάστατη εκτύπωση και η ανάπτυξη ιστότοπων. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες/-ουσες επιθυμούν ολοκληρωμένα μαθήματα ψηφιακής εκπαίδευσης στο πλαίσιο των σχολικών προγραμμάτων σπουδών, τα οποία θα ενσωματώνουν καινοτόμες τεχνολογίες όπως η ρομποτική, ο προγραμματισμός και η τρισδιάστατη εκτύπωση. Αυτό επεκτείνεται στην παροχή δωρεάν μαθημάτων ΤΠΕ για τους γονείς και στον εξοπλισμό των δημόσιων υπηρεσιών με βασικά εργαλεία ΤΠΕ.

Παρά την ευαισθητοποίηση των συμμετεχόντων σχετικά με την ανάγκη ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων και το ενδιαφέρον που εξέφρασαν για εκπαιδευτικά και επιμορφωτικά προγράμματα, διατυπώνονται κριτικές σχετικά με την περιορισμένη πρόσβαση σε τέτοια προγράμματα. Η έλλειψη ψηφιακών

δεξιοτήτων αναγνωρίζεται ως εμπόδιο στην αποτελεσματική αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών. Επιπλέον, υπάρχει συμφωνία σχετικά με την ανεπάρκεια των προσπαθειών σε κοινοτικό επίπεδο για τη διδασκαλία ψηφιακών δεξιοτήτων σε δημόσιους/-ες υπαλλήλους και πολίτες, με περιορισμένο τεχνολογικό εξοπλισμό σε δημόσιους χώρους όπως οι κοινοτικές βιβλιοθήκες. Υπογραμμίζεται η έκκληση για αυξημένες επενδύσεις από τις τοπικές αρχές σε νέο τεχνολογικό εξοπλισμό για τις δημόσιες υπηρεσίες και τα σχολεία, τονίζοντας την επείγουσα ανάγκη ευθυγράμμισης των πόρων με την τεχνολογική πρόοδο.

Τα παιδιά, επίσης, αντιμετωπίζουν περιορισμούς στην πρόσβαση σε εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες σχετικά με τις ψηφιακές τεχνολογίες, περιοριζόμενα κυρίως σε πεπαλαιωμένο εξοπλισμό στα δημόσια σχολεία κατά τη διάρκεια των μαθημάτων ΤΠΕ. Η έλλειψη σύγχρονου τεχνολογικού εξοπλισμού στις δημόσιες υπηρεσίες και τα σχολεία αναδεικνύεται σε μείζον ζήτημα. Παρά το γεγονός ότι οι συμμετέχοντες/-ουσες εξέφρασαν τη βούληση να προωθήσουν τις ψηφιακές τους δεξιότητες, η γενικότερη κριτική επικεντρώνεται στην έλλειψη πρόσβασης σε εκπαιδευτικά και επιμορφωτικά προγράμματα τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο. Η έκκληση για δράση περιλαμβάνει αυξημένες επενδύσεις από τις τοπικές αρχές και τις σχολικές αρχές, όχι μόνο σε νέο τεχνολογικό εξοπλισμό αλλά και στην ενσωμάτωση της ψηφιακής εκπαίδευσης στα σχολικά προγράμματα σπουδών, ώστε να αντιμετωπιστούν ολοκληρωμένα τα διαπιστωμένα κενά.

Συζήτηση και συμπεράσματα

Οι κύριες ανάγκες και επιθυμίες των συμμετεχόντων εκφράστηκαν και επαναλήφθηκαν με ιδιαίτερη τόλμη σε όλα τα εργαστήρια που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου.

Οι μαθητές/-τριες εξέφρασαν την επιθυμία να αποκτήσουν θεμελιώδεις ψηφιακές δεξιότητες, όπως η χρήση υπολογιστών, η διεξαγωγή διαδικτυακών αναζητήσεων και η προστασία από τις αρνητικές πτυχές των ψηφιακών τεχνολογιών. Οι φιλοδοξίες τους περιλάμβαναν την αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων για αποτελεσματικότερη μελέτη και μάθηση, την εξερεύνηση διαδικτυακών πλατφορμών για την εκμάθηση γλωσσών, την παρακολούθηση μαθημάτων ρομποτικής και την εκμάθηση ανάπτυξης ιστότοπων.

Μεταξύ των ενηλίκων, οι επιθυμίες που εντοπίστηκαν περιλάμβαναν την ψηφιοποίηση των υπηρεσιών τόσο σε κοινοτικό όσο και σε κρατικό επίπεδο, την πρόσβαση σε κατάρτιση για την ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων και τη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών για πρακτικούς σκοπούς και για σκοπούς αναψυχής. Οι επικρίσεις επικεντρώθηκαν στις ανεπαρκείς δημόσιες επενδύσεις στην ψηφιοποίηση, στην έλλειψη εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών προγραμμάτων για τους/τις πολίτες και τους/τις δημόσιους/-ες υπαλλήλους και στην ανεπαρκή κατάρτιση στους χώρους εργασίας για ψηφιακές δεξιότητες.

Οι εκπαιδευτικοί επιθυμούν αυξημένες επενδύσεις για την ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών και την αναβάθμιση των σχολικών εγκαταστάσεων με σύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό, σε επίπεδο δήμου. Οι επικρίσεις περιλάμβαναν περιορισμένες δημόσιες δαπάνες για τον εκσυγχρονισμό των σχολείων, την έλλειψη συνεχούς κατάρτισης των εκπαιδευτικών για την ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων, τα ξεπερασμένα προγράμματα μάθησης και τον εξοπλισμό που δεν συμβαδίζουν με τις τεχνολογικές εξελίξεις και την ανάγκη ενίσχυσης των δεξιοτήτων των μαθητών/-τριών στις ΤΠΕ.

Ένα στοιχείο που αναφέρθηκε συχνά σε όλες τις συζητήσεις είναι η έλλειψη εξοπλισμού. Η διαθεσιμότητα τεχνολογικού εξοπλισμού στα σχολεία είναι συχνά περιορισμένη, με περιορισμένες προβλέψεις από το κράτος. Συνήθως, οι νέες τεχνολογικές αγορές προκύπτουν από δωρεές ιδιωτών ή φορέων του ιδιωτικού

τομέα, μια διαδικασία που συνήθως εποπτεύεται από τους συλλόγους γονέων ή εκπαιδευτικών. Ειδικότερα, οι τοπικές αρχές αντιμετωπίζουν περιορισμούς στην άμεση παροχή εξοπλισμού ή στη διεξαγωγή εκπαιδευτικών σεμιναρίων για τους/τις επαγγελματίες των σχολείων, καθώς η ευθύνη αυτή δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητά τους. Η εξάρτηση από εξωτερικές συνεισφορές και ο συντονισμός από τις ενώσεις αναδεικνύει μια αποκεντρωμένη προσέγγιση για την κάλυψη των τεχνολογικών αναγκών στα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

European Commission. (2023). GREECE'S CAP STRATEGIC PLAN. [Online]. Available at: https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2023-04/csp-at-a-glance-greece_en.pdf (Accessed on 29.11.2023).

Georganas, S. (2016, February 25). Greek agriculture and the EU – inconvenient truths. Kathimerini. Retrieved from <https://www.ekathimerini.com/in-depth/analysis/206308/greek-agriculture-and-the-eu-inconvenient-truths/>

Kaditi, E., & Nitsi, E. (2010). THE AGRICULTURAL SECTOR IN GREECE. Athens: ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ. Retrieved from https://www.kepe.gr/wp-content/uploads/2013/10/report_60.pdf

Kourgialas, N. N. (2021). A critical review of water resources in Greece: The key role of agricultural adaptation to climate-water effects. Hellenic Agricultural Organization (H.A.O.-DEMETER), Institute for Olive Tree Subtropical Crops and Viticulture, Water Resources-Irrigation & Env. Geoinformatics Lab., Agrokipio, Chania, Greece. Science of the Total Environment, <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.145857>

Lébely, E., & Theochari, A. (2022, August 3). Greek agriculture and climate crisis. Union is Strength. Retrieved from <https://union-is-strength.eu/en/greece-agriculture-climate-crisis-fires-harvests-athens>

Lorenzini, A., & Ambrosino, G. (2019). GREECE Insight Paper. SMARTA Insight Papers. Retrieved from <https://ruralsharedmobility.eu/insight-papers-page/>

Vassi, A.; Siountri, K.; Papadaki, K.; Iliadi, A.; Ypsilanti, A.; Bakogiannis, E. The Greek Urban Policy Reform through the Local Urban Plans (LUPs) and the Special Urban Plans (SUPs), Funded by Recovery and Resilience Facility (RRF). Land 2022, 11, 1231. <https://doi.org/10.3390/land11081231>

